

Finansdepartementet
103 33 Stockholm**En kommunallag för framtiden - SOU 2015:24 (dnr Fi2015/1581)**
Dnr KS15/123-100**Ekerö kommuns synpunkter****Inledning**

Ekerö kommun är generellt sett positiv till förslaget till en ny kommunallag. Mycket återstår dock innan Sverige har fått en kommunallag som möter framtidens utmaningar.

Nedan redovisas de förslag i utredningen där kommunen vill lämna sina synpunkter.

Avsnitt 5 – Bättre förutsättningar för en ändamålsenlig organisation

5.5 Styrelsens får en stärkt ställning i förhållande till de övriga nämnderna
Kommunen tillstyrker förslaget

Kommunen ser positivt på att kommunfullmäktige får möjlighet att ge styrelsen en starkare ställning. Detta ger styrelsen en bättre möjlighet att styra och samordna den kommunala verksamheten. Styrelsen kan som det ledande organet anlägga ett helhetsperspektiv på verksamheten och det kan då ibland krävas att styrelsen kan fatta beslut som påverkar nämnderna. Förslaget gäller inte myndighetsutövning.

5.8 Försöksverksamhet med majoritetsstyre i kommuner och landsting
Kommunen avstyrker förslaget.

Kommunen har svårt att se fördelarna med förslaget. Det finns ett demokratiskt värde att oppositionen har samma möjlighet som majoritetspartierna att följa arbetet i styrelsen.

Avsnitt 6 - Styrning och uppföljning av verksamhet som bedrivs i egen regi

6.6.- Programmet ska även omfatta styrning och uppföljning av verksamhet i egen regi

Kommunen avstyrker förslaget.

Utredningen föreslår att fullmäktige ska anta ett program för varje mandatperiod med mål och riktlinjer för sådan verksamhet som drivs i egen regi. Kommuner och landsting har redan ett uppföljningsansvar för all verksamhet. Detta behöver inte regleras ytterligare.

Avsnitt 8 – Förtroendevalda och anställda i en ny kommunallag

8.4.1 - Direktörens roll och uppgifter

Kommunen tillstyrker förslaget

Kommunen tycker det är bra att kommunallagen synliggör rollfördelningen mellan förtroendevalda och anställda. Lagen pekar ut en ledande tjänsteman – en direktör – som ska ha den ledande ställningen bland personalen och vara chef för kommunstyrelsens förvaltning. En instruktion från styrelsen ska fastställa hur direktören ska leda förvaltningen samt fastställa direktörens övriga uppgifter.

Kommunen vill dock lyfta fram att det är viktigt att det i förarbetena framgår att regeln inte syftar till att begränsa friheten att i övrigt forma en förvaltningsorganisation utifrån de lokala förhållandena.

8.7.2 - Delegering till nämndernas presidier

Kommunen tillstyrker förslaget

Från den 1 februari 2014 är nämndernas presidier reglerade i 6 kap 15 § kommunallagen. Det är en logisk följd att nämnderna medges att delegera beslutanderätt även till sina presidier.

8.7.3 – Delegering till annan än anställd

Kommunen menar att frågan behöver utredas ytterligare.

I likhet med vad som nu gäller kommer det inte heller med nya kommunallagen att vara möjligt att delegera beslutsfattande till personer som inte är formellt anställda av kommunen. Det förekommer dock att kommuner behöver hyra in personal från bemanningsföretag under en begränsad period, tex på en chefsposition. Att det då inte är möjligt att delegera sådana beslut som normalt ligger på den chefspositionen kan orsaka problem i det dagliga arbetet.

En större möjlighet att delegera får naturligtvis konsekvenser bl a för ansvarsfrågorna varför denna fråga bör utredas ytterligare.

Avsnitt 13 – En kommunallag i bättre samklang med EU-rätten

Kommunen tillstyrker förslaget

I utredningen görs en bred analys av kopplingen mellan EU och kommunerna som förtydligar kommuners och landstings möjligheter att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse och också synliggör att kommuner och landsting ska verka för konkurrensneutralitet och följa EU:s stadsstödsregler.

Hänvisningarna förändrar i och för sig inte rättsläget men kan vara värdefullt för förståelsen för samspelet mellan den nationella rätten och den europarättsliga regleringen.

13.5 Nationell vägledningsfunktion för stödgivning

Kommunen tillstyrker att det inrättas en nationell vägledningsfunktion för hantering av EU-rättsliga stöd. En sådan stödfunktion måste dock utformas med största respekt för det kommunala självstyret och inte inkräkta på kommunens förutsättningar att själv fatta beslut för egen del.

Kommunen är tveksam till att vägledningsfunktionen ska bistå andra än kommuner och landsting, eftersom kommunen bedömer att det kan finnas motstående intressen mellan kommunerna och de privata aktörerna.

En kommentar är att vi (EU) skapar så krångliga regler att vi måste ha en vägledningsfunktion för att kunna tillämpa dem.

Avsnitt 14 – Laglighetsprövning

14.11.6 och 14.11.7 – Utvidgning av medlemskap för juridiska personer och ideella föreningar.

Kommunen avstyrker förslaget att utvidga kretsen av medlemmar och därmed kretsen för taleberättigade.

Laglighetsprövningens principiella karaktär av *medborgartalan* ska behållas. Syftet med laglighetsprövning är att medborgarna ska kunna utöva en demokratisk kontroll för att se till att den kommunala självstyrelsen utövas på ett lagenligt sätt. Det saknas anledning att låta prövningsmöjligheten utvecklas till ett verktyg för tydliga partsintressen.

Det riskerar också att leda till ett utökat antal laglighetsprövningar som fördröjer den kommunala beslutsprocessen.

14.13 – Begränsningar av laglighetsprövningar för vissa budgetbeslut tas bort.

Kommunen avstyrker förslaget att göra beslut som rör balanskravet och resultatutjämningsreserver möjliga att överklaga genom laglighetsbeslut.

Kommunallagens undantag har funnits sedan 2004 och motiverades av att beslut av detta slag inte lämpar sig för domstolsprövningar eftersom de är djupt politiska till sin karaktär. Förslaget utgör även ett ingrepp i det kommunala självstyret.

Avsnitt 16 - En webbaserad kommunal anslagstavla

Kommunen tillstyrker förslaget.

Förslaget innebär att den fysiska anslagstavlan tas bort och ersätts med elektroniska anslagstavlor på kommunens webbplats där man bl a ska tillkännage fullmäktiges sammanträden. I och med detta så försvinner även kravet att i lokaltidning kungöra fullmäktiges sammanträden.

Övergången till webbaserad kommunikation är en naturlig åtgärd i ett samhälle där digitala lösningar är mer regel än undantag.

Avsnitt 17 – En förbättrad kommunal revision

17.8 – Obligatorisk yttranderätt för revisorernas sakkunniga.

Kommunen avstyrker förslaget.

Förslaget innebär att i lagen reglera att de sakkunniga ska beredas tillfälle att yttra sig när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och ha rätt att begära in sakupplysningar ifrån nämnderna.

Utredningen har kommit fram till att kommunens revisorer även i fortsättningen ska bestå av förtroendevalda. Dessa har till sitt stöd sakkunniga som arbetar på revisionens uppdrag. Det finns då ingen anledning att ge kretsen sakkunniga rättigheter som inte kommunens anställda har. Yttranderätten i fullmäktige har hittills reglerats i arbetsordningar och det finns ingen anledning att ändra på detta.

När sakkunniga begär in upplysningar från nämnderna ska det vara på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna.

17.9 – Ordförande i revisionen ska utses från minoriteten

Kommunen avstyrker förslaget

Att i lagen reglera att ordförande för revisionen alltid ska tillhöra minoriteten är ett ingrepp i den fria nomineringsrätten. Den omständigheten att många kommuner redan idag utser ordförande i revisionen ur minoriteten är i sig inte ett tillräckligt skäl för att införa en tvingande lagregel.

Lagteknisk översyn

Förslaget till ny kommunallag innehåller bland annat en ny kapitelindelning, innebärande att lagen kommer att bestå av totalt trettonkapitel istället för de

nuvarande tio. Även en språklig översyn har gjorts framförallt för att få ett tydligare och mer modernt språk.

I sak ställer sig Ekerö kommun positiv till utredningens lagtekniska översyn. Dock bör det ytterligare analyseras om det inte vore möjligt att uppnå samma resultat genom att inarbeta de nya förslagna kapitlen i de befintliga och därmed bibehålla en redan väl inarbetad och hos kommunerna välkänd lagstruktur.

Avtalssamverkan

Ett område som inte berörs tillräckligt är samverkansförutsättningarna. Det vanligaste sättet för kommuner att samarbeta är genom samverkansavtal. Kommunen anser att det är en brist att frågan om avtalssamverkan mellan kommuner inte regleras närmare, inte minst mot bakgrund av den digitaliseringsutveckling som står för dörren i alla kommuner.

För att klara personalförsörjningen på t ex specialistfunktioner behövs utvecklade möjligheter för samarbete och enkla former för generell avtalssamverkan kring myndighetsnära specialkompetenser. Den tekniska utvecklingen skapar också helt andra förutsättningar för sådan samverkan.

Avtalssamverkan sker redan idag men det finns ett behov av att utreda vidare hur det förhåller sig till vad kommunen får göra inom den kommunala kompetensens ramar. Det råder också en osäkerhet huruvida avtalssamverkan är förenlig med kommunallagens lokaliseringsprincip och även i förhållande till upphandlingsreglerna.

Denna fråga bör utredas vidare och tas in i kommunallagen t ex under det föreslagna kapitlet om samverkan.

För Ekerö kommun

Adam Reuterskiöld
Kommunstyrelsens ordförande